

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 29. listopada 1872.

List 48.

Kes.

Iz globine, v višine
Povzvigujem dan's duhá;
Tu ni sreče, kjer me vleče
Svet hudobni od Bogá.

Stvar sem slaba, vsaka vaba
Me na grešno pot speljá,
Ko žalujem in zdihujem —
Svet hudobni se smehljá!

Sem obljubil, ne bom zgubil
Se od pota pravega;
V temi tavam, pa poznavam:
Nisem sklepa terdnega.

Zdaj spoznavam, da skušnjavam
Zopervati sam ne znam,
V tebi večni jaz nesrečni
Upanje le vse imam!

Čerev kljuje, duh žaluje —
Skoraj noč in dan solzim.
Oče mili se usmili!
Marsiktero noč budim.

Britko jočem se in stočem:
Usmil' se Bog me grešnega,
Vse nezgode, dušne škode
Varuj me nesrečnega.

Ne grešiti, in serditi
Stvarnika preljubega,
So zdaj želje, ki veselje
Netijo mi v dnú serca.

Le tecite, dušo vmite
Solze, le tecite zdaj!
Da o smerti, bo odperti
Raj sprejel jo vekomaj.

Ivan Zarnik,
učitelj.

Zaupanje v Boga.

Zaupam v Té, moj Bog!
Oziram se v nebesa,
Ko žalosti, nadlog,
Vihar sercé mi strésa;
V zavetju Tvojih rók
Zavar'van sem povsodi,
Naj srečniši otrok,
Me Tvoja roka vodi,

Moj Bog, zaupam v Té!
Naj svet se ves potresa,
To ne ostraši me,
Mi ne skalí očesa.
O vem, Ti migneš le,
In grom, vihar miruje;
Noč černa sveti se,
In to me oserčuje.

Zvestó zaupam v Té
Ob uri rév, terpljenja;
Od tebe čakam le
Pomoči in rešenja.
Če tudi s ternjem mi
Stezice vse prestiljaš,
Me misel veseli:
Vse, Oče, ti pošiljaš.

Pa solzno je okó,
Se k Tebi povzdiguje,
K Očetu gor v nebo
Potert' otrok zdihuje;
Sej dar so Ti solzé,
Ti sam jih veš prešteti;
Ko hočeš, se vsušé,
Le Ti jih znaš uzeti.

Zaupanje je pas,
Na Té, moj Bog! me veže;
Preštet je vsak moj las,
Ga zguba ne doseže;
Odkrit Ti je moj stan,
Vse kar se v meni snuje,
Ti pisano je v dlan,
To mene oserčuje.

Gospod, zaupam v Té
Sred groma in viharja;
Sej Tvoja milost je
Prijazna moja zar'ja.
V višave se ozrem,
Ko žugajo britkosti,
Za njimi Oče, vem,
Poslal mi boš sladkosti.

Zaupam v Té, Gospod!
Ko v mater dete malo;
Serce zastonj drugod
Pokoja bi iskalo.
Če v žalosti ne vém,
Kam mi je pribežáti,
V naročje Tebi smém,
Moj Oče! se podati.

V Gospoda upal bom
Na svoji zadnji poti,
Ker vem, mi boljši dom
Pokazal bo siroti.
V naročji pri Očet
Se up moj dokončava,
Strahú bo duh otét,
Začne se večna sláva!

Ant. Námre.

Vabilo.

V nedeljo 1. decembra ob šestih zvečer bo katol. politično društvo imelo svoj mesečni shod. Na dnevnem redu bo: 1. predsednikovo sporočilo; 2. premoženje mertve roke; 3. politični razgled; 4. nasveti in predlogi posameznih udov. K obilni vdeležbi vabi

Odbor.

Marija vedna Pomočnica.

(Dalje.)

Popisoval sem poslednjič prenašanje čudežne Marijine podobe v cerkev sv. Alfonza, kjer zdaj biva. Bila je potem v tej cerkvi preslavna tridnevnik, ktera je v lepotiji, častitljivosti, silnem vdeleževanju ljudstva vse presegala. Gotovo čez 50.000 ljudi je bilo vse tri dni v cerkvi in brez števila jih je bilo pri Božji mizi.

Od tega časa pa se Marija kakor „vedna Pomočnica“ ni častila le samo v Rimu, temuč razširilo se je to čišenje v razne dele svetá. V Rimu samem že ni bilo kmali nikogar, kteri bi svete podobe ni bil še vidil in počastil. Čišenje je s takim navdušenjem rastlo, da so prebivavci „dei Monti“, ki obsega osem duhovnij, prosili in dosegli, da se je v začetku mesca rožnika obhajala druga še slovesniša tridnevnik, in sicer v zahvalo, da se je ta svetinja zopet med-nje povernila.

Lahko si je misliti, da Marija vedna Pomočnica se je tudi velikoserčna skazovala za čišenje in toliko zaupanje rimskega ljudstva. Neka rimska gospá, ki je vsak dan hodila v cerkev sv. Alfonza vedno Pomočnico počastit, je kmali dobila tudi priložnost pri Mariji pomoči iskati. V prvo je bila hude vodenice kar naglo ozdravljena — ravno že ko ji je imela zdravniška pomoč pristopiti in vodo odjemati. V drugič jo napade tako huda in morijska merzlica, da jo položi na smertno posteljo; toda v tistem trenutku, ko so zadnjega zdihljeja pričakovali, se je prebudila iz smertnega spanja, vstala s postelje in bila je čisto zdrava. Tako pa se je zgodilo veliko družih milost na priporočevanje k Mariji vedni Pomočnici.

Zato se je v malo letih Marija kakor „vedna Pomočnica“ jela častiti po Laškem, Nemškem, Francoskem Angleškem, Španjskem in celo v Ameriki in Afriki, njene podobe in svetinje so razširjene že po vsem svetu.

Po marsikterih cerkvah, kakor ravno v nunski cerkvi v Ljubljani, so tudi table, narejene zvesto po uni v Rimu. —

Kdo ne vé, s kako divjo jezo že delj časa sovražniki sv. vere v zvezi s pekлом napadajo katoliško Cerkev, papeža, poslednji vesoljni cerkveni zbor, duhovstvo in sploh razodenje Božje? Pogodilo se jim je, Cerkev v sužnost in papeža v ječo spraviti; to je Bog dopustil, da bodo sovražniki poslednjič toliko bolj živo spoznali, da Cerkev je delo Božje, in da bo preblažena Devica kakor varhinja Cerkve svojega Sina tolikanj bolj povelšana. Zakaj odkar Cerkev Jezusovo s tako togoto napadajo, sv. Oče Pij IX. neprenehoma oči obrača proti Materi usmiljenja in Pomočnici kristjanov in po nji pričakuje pomoči. Častil jo je prav priserčno že v otročjih letih; razglasil njeno neomadeževano spočetje za versko resnico; slovesno priporočal o mnozih priložnostih škofom, duhovnom, vernikom, da naj pri neomadeževani Božji Materi pribežališa išejo. In lej! v naj hujši borbi se Marija v velikem mestu keršanstva razodene veliko čudodelnico, kakor pomočnica

v naj viši sili, kakor Mati neprenehljive pomoči. Kakor so se od najdenja njene podobe kot „vedne Pomočnice“ zgodile že marsiktere znamenja, tako upajo, da ravno pod tim mogočnim imenom bo Marija sovražnike sv. Cerkve osramotila. Sv. Oče sami, kakor se vidi, so te misli, da naša ljubeznjiva Mati kakor neprenehljiva Pomočnica se je zato dala razodeti, da bode katoliški Cerkvi nova varhinja v njenih naj večih britkostih.

Ne le da so sv. Oče to svetinjo dali z naglico na njeno poprejšnje mesto prenesti in k očitnemu čišenju izpostaviti, temuč so tudi na posamezne v to zadevne molitve odpustkov podelili, in sami prišli 5. maja 1868 v cerkev sv. Alfonza jo počastit. Posuete od te podobe imajo v svoji sobi in vsak dan pred njo molijo za potrebe sv. Cerkve.

Eden liberalnih listov je nedavno prav skrunljivo pisal o mnogoterih podobah Matere Božje. Pa kaj hočejo ti nezmožni satanovi pomagavčki, ker pa neštivilnih milost ne morejo utajiti, ktere verniki ravno pred podobami M. Device po Nji od Boga sprosijo. Dogodbe pričajo; tajite, če morete.

V neki učilniški hiši najsvetejšega Odrešenika na Angleškem je bil profesor o. Frančišk Holl nevarno zbolel. Ker so ga prehude bolečine v glavi terpinčile in se mu je merzilo do vsake jedi, je vidno pešal in njegova bolezen je bila poslednjič hudo nevarna. Tedaj so študentje sklenili opravljati devetdnevniko v čast naše ljubeznjive Gospé vedne Pomočnice, da bi po Nji od Boga sprosili ozdravljenje svojemu ljubljenu profesorju. Toda deveteri dnevi so eden za drugim memo šli, in ni se obrnilo kar čisto nič na bolje; ravno nasproti je bolezen vedno še rastla, pa tako hudo, da je viši potrebno spoznal na večer devetega dneva ss. zakramente mu podeliti. Imela pa je bolezen le zato naj viši stopnjo doseči, da bi se moč ljube Gospé vedne Pomočnice toliko očitniše pokazala.

Prihodnje jutro namreč, ko je juternico zvonilo, se je v bolniku zgodilo kar naglo spremenjenje. Sam pripoveduje: „Neprevidoma sem čutil, da se mi novo življenje zlija v ude, in bil sem najglobokeje prepričan, da naša ljuba Gospá neprenehljiva Pomočnica je uslišala molitve svojih služabnikov“. V resnici ni čutil ne bolečine in ne slabosti več, kar precej je vstal, šel doli v Cerkev in je maševal. Ko je zahvalo opravil, se je vernil k opravilom svojega poklica, kakor da bi ne bil nikoli bolan. Bil je popolnoma ozdravljen.

● spreobračanju Turkov v Damasku.

IV.

Pismo iz Damaska od 20. mal. serp. pravi: V svojih zadnjih pismih sem Vam častiti Oče, naznanjal, kako spreobrnjenja napredujejo. Prvo bom naštel spreobrnjenja med ženami, potem med moškimi. Tista, ki ženske podučuje, je sorodnica Abd-el-Kaderova, ravno tista, ktero je njen sin Ahmad-el-Mograbi opominjal, da naj se h keršanstvu spreoberne. Obljubil ji je bil, da se bo telesno ozdravila, ako v Jezusa Kristusa veruje, in ozdravela je v resnici, kakor sem že naznanil; verovala je, prosila katekizma da, bo tudi druge ženske podučevala. Kmalo po svojem spreobrnjenju je pet drugih spreobrnila. Dalje čez poldrugi mesec je spreobrnila tri. V daljnih 20 dneh jih je učila šest, kterih dve ste ob enem svoja moža spreobrnili. Predvčeranjem se je spreobrnila druga, ki je bila prav terdovratna, ktere mož se je bil že davno spreobrnil, zavoljo tega je žnjim prav hudo ravnala; zdaj ga je pa prosila za zamero in je prav postrežljiva in poslušljiva do njega.

Pred tremi meseci se je spreobrnila tudi deklica, ktera je za smert bolna prosila sv. kersta; ko ga je pa prejela, je malo ur potem potolažena dušo izdihnila.

Možje razun tistih sto iz Celesirije, prihajajo razni vsak teden v hišo predstojnika Abudib-a k podučevanju. Ta mož, ki se zdaj Ibrahim imenuje, je prav stanoviten v veri, kaj goreč in poterpežljiv, vse ljubeznjivo sprejema in jih oskerbuje. V začetku rožnika je bilo pri njem ob enem dnevu 48 novincev iz raznih krajev. V praznik sv. Janeza je prišlo k njemu 21 Beduinov s konji in sulicami. Ibrahim jim je ukazal, naj konje peljejo drugam, da bi zgledevanja Turkov ne obudili, in prišli so po noči k njemu. Ibrahim jih je potem vprašal, kaj bi radi in kdo jih je tu sem pripeljal. Beduinski glavar je odgovoril: „Tisti, ki vas je k Kristusu pripeljal, je nas pripeljal v vašo hišo in mi hočemo P.... viditi.“ Glavar novincev je odgovoril, da ne smejo mene, kristjanov in novincev zmiraj v nevarnost spravljati. Učili so se tedaj po noči in eden Beduinov, ki je bil pesnik, je pěl pesmi Jezusu Kristusu in preblaženi Devici Mariji na čast, pa tako ginljivo, da se je množica novincev neprenehoma jokala. Ti Beduini stanujejo ob Gulanu na severni strani Safeta in Tiberije. Drugi dan so se s katekizmi vernili k svojim šotorom, katerih je več kot 600. Zgorej imenovani Ahmed-el-Mograbi, zdaj Izak, je šel 8. mal. serpana v okraj Horanski, kjer je boje nekaj Šietlijev spreobračati. Dal sem mu 30 katekizmov. V enem kraju jih je dobil 35, na drugem 10; vsi ti verujejo v Jezusa Kristusa; eden izmed tih je glavar velike okrajine. Mladeneč Ahmed je prava dobrota; brez njega bi bili vsi novinci v veliki nevarnosti. Ker je sorodnik Abdelkadrov, ga Turki kaj močno cenijo in ako bi njega ne bilo, bi bil glavar Abudib prišel v ječo, že so ga bili prijeli, ko pa on vmés stopi, so se napadniki zbal, in ga je rešil.

(Konec nasl.)

Fr. Emanuel Forner,

Družnikom sv. Detinstva.

(Dalje).

Pismo Msgr. Ivana Gautier-a, apost. vikarija v južnem Tong-Kingu do središnega odbora družbe sv. Detinstva 10. grudna 1869.

Veselili se bote z mano, kadar zveste, da smo jih to leto več kerstili, kot pretekle leta ... Napravil sem blizo zvojega stanovališča pod lastnim nadzorstvom lekarnico (apoteko) in sem jo pobožnim domačinom izročil, kjer se zdravila z vso mogočo skerbljivostjo pripravljajo. Iz varnosti sadimo na posebnem vertu navadne zdravilna zelišča, katerih moč je sploh znana. Tudi sem vsim mašnikom svoje škotije ukazal, naj mi o družbi sv. Detinstva po svojih farah vsako leto pošljejo natančen poštev, da v svojem odgovoru Vašim željam zamorem popolnoma zadostiti.

Da bi si potrebnih katehistov (pomočnikov v podučevanju kerš. nauka) in mašnikov tukaj pridobili, si odberemo otrók iz dobrih kerščanskih družin, na ktere se navadno moremo zanesti. Ti otroci, za službo Božjo v naši hiši izrejeni, bodo pozneje katehisti in tudi celo mašniki. Tako bo družba sv. Detinstva, ne da bi se od svojega glavnega namena oddalila, še čast in zaslugu dosegla, da nam bo dajala izverstne katehiste in vredne mašnike Gospodove. Naj nam ljubi Bog dodeli le stanoviten mir, kateri bi nam vspeh naših osnov zagotovil. —

Za zdaj nekaj časa upamo še pokoj imeti. Da je več naših morivcev in požigavcev zdaj izpuščenih, in da je njih veliki glavar Vo-truang-bink povzdignjen v čast mandarinsko, to nas je pa ostrašilo in v novo obudilo prederznost naših sovražnikov. Molitve Vaše,

pobožnih družnikov in toliko tisuč angelov, ki jih ta pobožna družba v nebo odpravlja, pa bodo, kakor upam, vihar odvernile. — Hude nadloge druga za drugo vedno obiskujejo to ubogo deželo. Ropaželjne kitajske divje derhali so se vderle v séverne okrajne, in na vse strani napravljajo morijo in strahoto. V drugih krajih je živinska kuga storila veliko škode in puščobo, da se potem tudi polje ni obdelati móglo. Drugej, posebno v eni duhovniji mojega okraja, je vstala tolika lakota, da so zelišča jedli, s kterimi so si ljudje brez vsega družega téka le želodec polnili in lakoto mamili.

Vera, pa omika in svoboda.

II.

1. Bistvena lastnost duha je tudi volja in sicer prosta volja. Kaže se volja v željah, in v djanji izhajočem iz teh željá. Želeti in pa delati sta pa prehajajoča glagola, njuni čini prehajajo iz njih na zunaj, na kak predmet, ktereга želim in hočem v djanju doseči. Predno se tedaj želja vzbudi in do djanja dozori, mora biti pred njo predmet jo vzbujajoč — in kdo ga bo pred njo postavil?

Ignoti nulla cupido; nil volitum, nisi cognitum — po neznanem je ni želje; nič se ne želi, kar se ne spozná — pravi resnični modrijanski stavek. Um spoznava resnice, da so za človeka dobre in v kaki meri so dobre — volja pa sprevidivši dobroto resnic spodbuda še k večemu prizadetju, da bi se zmiraj bolj spoznale, in bi potem mogla le po njih svoje delovanje vravnati. Volja sama, ker prosta, si izvoli za ravnilo resnice, ktere sprevidi sebi najbolje, pa tudi one resnice, ktere imajo bolj naučno (teoretično) kakor pa djansko (praktično) veljavo, skuša si obrniti kako v svoj prid, ker tudi te jo nekako povzdigujejo, da se na zunaj kaže bolj vzvišeno in plemenito.

Zvoljevaje si pa to ravnilo, si volja že sama omeji svojo prostost in kaže, da človeška volja že sama na sebi ni nikakor neomejeno prosta — imeti mora ravnilo za svoje čine (djanja), le-to ravnilo si prosto izbira in izbere; zato je pa tudi sama odgovorna zanj: odgovorna za to, kakošno ravnilo si je izbrala, kako se po njem ravná in v koliko ona pravo spoznanje ovira, ker noče morda spoznati kake napake in se obrniti na bolje.

Svoboda obstoji tedaj v zmožnosti, zbrati si izmed dveh ali več mogočih, sebi bolj ali manj nasprotnih ravnil ali načel eno sebi za vodilo. Mislim, da tej razkladbi bo priterdil vsakdo, če le ne taji svobode naše volje. A še v vvodu sem djal, da ni vsaka svoboda človeku dobrota, tedaj tudi vsako kterokoli svobodno zbrano ravnilo ne, ampak le ono, ki je primerno njegovemu bistvu. Pri vprašanju: „kaj je njemu primerno?“ se pa ločimo, kakor smo se ločili tudi pri enacem vprašanju razpravlja je omiko, in sicer, kakor tam, enako se ločimo tudi tukaj; vsaj obstoji omika, kakor smo jo mi pre gledavali, v spoznanju in po spoznanju, in potem se mora ravnati volja.

Mi terdimo in verujemo, da je osebno, večno, samosvestno, neskončno bitje, mogočni Bog, ki je po večnih vzorih (osnovah) svojih v času vstvaril vesoljni svet, vidljivo in nevidljivo, čiste duhove, tvarino, in človeka združevajočega v sebi neprosto tvarino in svobodnega duha. Kdor kaj naredi, naredi to zaradi kacega namena in skuša svoji naredbi dati namenu primerne lastnosti. To moramo tudi od Boga pričakovati, ker drugač bi Bog ne bil Bog. Izpustivši izpred oči drugo naravo, pogledjmo le človeka; ker je stvar, mora imeti namen in sicer odkazan mu od Boga, stvaritelja svojega,

zraven pa tudi moči v dosego namena sebi lastnega. Iz razodenja vemo, da je naš namen po smerti se z Bogom združiti, da je sedanje življenje le pot do te združitve, to pot moramo natanko spoznati in radovoljno po njej hoditi; in spoznamo jo, Bog nam jo je pokazal razodevši nam svojo voljo, katero spolnjevaje bomo dopolnili svojo nalogo. Volja pa nam je dana, da moremo hoteti delo vjemajoče se z našim spoznanjem, in sicer prosta volja, da si vklub mogočnosti, hoditi pot volji Božji nasprotno, vendar po volji Božji odkazano pot volimo in si s tem pridobivamo visoko moralično moč in vrednost.

Mi tedaj spoznamo, da nismo sami svoji, ampak navezani na Boga, da mora zato Božja volja naša volja biti, to je, da se moramo prosto odločiti za to, da hočemo vzeti si v ravnilo voljo Božjo, ker le potem bo naša prostost naši naravi in njenemu namenu primerna, tedaj prava in resnična; le potem bo imela ona prave, ne prevelike ne premajhne, tedaj sebi nikakor ne škodljive meje, in kolikor bolj se bo le v teh mejah ohranila in delala, toliko bolj bo vzvišena in častitljiva.

Taka svoboda bi bila pa tudi največja sreča za vesoljni svet — v edinosti bi napredovali narodi in države. Vsaj bi imeli vsi eno in isto ravnilo pred saboj, skušali bi le vse in vsako djanje po tem ravnilu soglasno združevati; oblast vravnavajoča in gladeča neposredno pot do Neskončnega, vterjevajoča zvezo med Njim in stvarijo bila bi prava in v tem oziru bi ji bilo pokorno vse, kar se imenuje človek. Oblast pa skerbeča pred vsem za časne potrebeljstev bi bila v tej skerbi in v tem vravnavanju popolno samostojna, navezana le na to, da bi ničesar ne vstanovila, kar bi ono zvezo z Bogom omajevalo, ali še tergalo, kar bi glavnemu namenu človeštva nasprotovalo; vsaj bi države vedile, da niso same sebi namen, ampak da morajo le glavni in skupni namen zedinjevaje vse posamezne moči pomagati dosegati. Narodi bi se med saboj gledali in čislali kot ravnopravni, podpirali bi se v omiki, iskali resnice, čistili jo pomót in skerbili, da bi se vsi udje posameznega naroda in vsi narodi po svojih lastnijah izobrazili in s pravo omiko si pridobili tudi pravo prostost. Tako bi tedaj prosti ljudje tvorili prost narod, prosti narodi pa proste države, in živele bi res prosto ljudstvo na prosti zemlji, to se pravi, prostost bi se res obračala za to, za kar nam je dana, vsi težeči po istem namenu bi si le pot do tje gladili, vse vzajemno z onim namenom vravnali in si s tem varovali prostost, ki je lastna človeški natori. Srečne bi bile dežele, srečni narodi; ne bilo bi preprirov žalečih osebno in narodno poštenje, ne djanj teptajočih Božje in človeško pravo, ne del skrunčih človeško dostojnost. To je vzor človeške sreče in harmonije že na svetu, mala podoba one, ki nas čaka, ko pridemo tje do jasnega solnca čiste resnice in ne bo moglo v neskončno harmonijo priti nobeno razglasje več zarad človeške slabosti. (Konec nasl.)

Potrebna vravnava bogoslovskih naukov v sedanjem času.

(Konec.)

III. K vednostnemu nauku bogoslovstva se neogibno šteje poprejšno soznanje z logiko, psihologijo, metafiziko; k temu pa ne zadostuje nauk o modroslovski prope-devtiki, ki se sedaj v 7. in 8. gimn. razredu uči po dvé uri na teden; treba je k temu poznanja vsih filozofskih naučnih zistém nekdanjosti in novejših časov, pa raz-

laganja keršanske filozofije skupaj z božjim razodenjem. Nadalje je potreba, da bi bili bogoslovci korenito izobraženi v keršanski retoriki (govorništvu). Na gornji gimnaziji se sicer učijo poznati pesnike in govornike poganskih Grekov in Rimljanov, o keršanskih klasikih v govorništvu pa nič ne zvedó, ravno tako malo o apologetih (zavétnikih keršanske vere). Ko se potem takem po doveršenem 8. gimn. razredu oglašé za bogoslovske novince, nimajo zadostne predolike k temu, da bi dostojno napredvali v bogoslovski vedi. Nezaostek dostojne priprave k teologiškemu uku bi se dal tedaj le s tem nadomestiti, da bi novinci bogoslovski precej po doveršenem šestem gimn. razredu prestopili v bogoslovski tečaj, ker na gimnaziji so se že soznanili s poganskimi klasiki pesništva in govornišva; tako bi gimnazijalni pripravni nauki terpeli 6 lét, in ravno toliko let bogoslovski strokovni nauki.

IV. Tako obkrajšanje gimnazijskih naukov in potrebno razširjenje bogoslovske vednostne olike zahteva lastnija poklica k duhovskemu stanu.

Spominica nadalje skazuje, kako marsikteri mladenči, ki imajo poklic za duhovski stan, ta poklic zgubé v nevgodnih okolišinah na gimnaziji, in marsikteri nadovit in neskažen mladenec bi se temu poklicu ohranil, ako bi ne bil prisiljen vsih 8 gimnaz. razredov doveršiti, preden dobí pribežališe v kakem bogoslovskem učilišu.

V. Sedanji bogoslovski 4letni tečaj bi se tedaj z dvema pripravljavnima letnikoma razširil, namreč, I. tečaj: Filizoški letnik, v katerem bi se učilo: 1. Logika, metafizika, teokratija, z ozirom na nekdanje in nove filozofiške zisteme in na božje razodeuje. 2. Branje in razlaganje kerščanskih greških in latinskih pisateljév. 3. Spisovanja (sotavki) po predlaganih naukih s posebnim ozirom na jezike zadevnih škofij. 4. kulturna zgodovina narodov iz predkeršanskih časov itd. — II. tečaj: Retoriški letnik. 1. Nadaljevanje modroslovskih naukov, zlasti razlaga keršanskega modroslovja po evangeljskih načelih in po apostoljski učni zistemi, k čemur daje obilno tvarine evangelij sv. Janeza in pisma sv. Pavla. Keršanska retorika — dialogiško in oratoriško govorništvu, deklamacija. 3. Branje in razlaganje keršanskih govornikov. 4. Spisovanja v dialogiški in oratoriški obliki v domačih jezikih. 5. Kulturna zgodovina narodov od začetka keršanstva.

VI. Neutaljivo je, da odgoja novincev za duhovski stan se šteje k notranjim za devam katoliške Cerkve kakor postavno priznane verske družbe, in v tem so škofje po temeljni postavi od 21. grud. 1867 §. 15. opravičeni k samostojni vodbi in vravnavi. Toraj tudi zarad te prenareje učne osnove za bogoslovske novince politiške vradnije ne morejo ugovarjati.

Po ravno tej postavi tudi Cerkev ostane v posestvu in vživanji lastnih naprav in vstanóv za nauk in dobrodelnost, toraj se tudi ne more ugovarjati zoper to, da se v to odločeni pomočki obračajo za odgojo klerikov po učni zistemi, kakor je ravno razloženo, da se ima spremeniti; škofje tedaj imajo postavno pravico na to, da se jim pustijo dotacije za semenišnike v dosedanji meri — brez ozira na to, če novinci štiri ali šest let ostajajo v bogoslovskem učilišu, kakor so imenito v središnjem semenišu v Gorici od njegovega vstanovljenja l. 1819, kadar je bogoslovcev primanjkovalo, vselej tudi mladenči poprej obstoječih filozofiških tečajev po številu za vsako škofijo odločenih vstanovljenih prostorov stanovanje in živež dobivali.

V goriškem središnjem semenišu pa je 100 vstanovljenih prostorov in v teržaškem škofijskem semenišu 10; toraj bi se pri sedanjem pomanjkanji klerikov v 4 gornjih bogoslovskih letnikih prazni prostori morali podeliti duhovskim novincem dveh pripravljavnih bogo-

slovskih tečajev, in tako se smé upati, da stan duhovskega pastirstva dobí zadostno prirast, ker taki mladenčiči bi se morali zapisati za novince duhovskega stanú, in bi po §. 25 vojne postave od 5. grudnia 1868 imeli postavno pravico do odpusta, da morejo svoj nauk nadaljevati, in bi se smeli le potem k vojašini poklicati, ako se odpovejo bogoslovskim naukom in duhovskemu poklicu.

VII. Za učne moči v imenovanih bogoslovskih pripravniških dveh tečajih se bo poskerbelo; toda sila je velika; za zdaj bi se zamogel s prvim pripravljavnim tečajem brez družih pomočkov pričetek storiti, samo da bi se proštevna in ne povžita semeniška dotacija v to dovolila. Sama škofija teržaška-koperska zamore v šolskem letu 1872/73 le samo 15 vstanovljenih prostorov obstaviti v središnjem goriškem semenišu, tedaj ostane 25 mést praznih, in oskerbnih stroškov si prihrani 5000 gold. S to prihranitvo bi se zamogli ne le mladenčiči I. pripravljavnega tečaja oskerbeti, temuč utegnili bi tudi še nekaj ostati učnikom za nagrado. Dokler se ta reč ne vravná, se bodo prosili učitelji viših bogoslovskih tečajev, da bi nauk prevzeli, in že so obljubili da bodo to storili.

Naj bi pač ta predlog našel blagovoljin ozir, da se keršansko ljudstvo iz pomanjkanja vérskega poduka ne pogrezne v duhovni propad, in brez dušnih pastirjev ne zgreši poti k večnemu zveličanju!

Ta spis je bil tudi v „Priesterztg.“ št. 252 in 253

Ali sme liberalnih krasti in ropati?

Laški tatovi imajo zdaj veliko s tim opraviti, kako bi samostane pograbili z manjšim hrupom. Izgovarjajo se med drugim, da ne bodo iz njih izkupljenega premoženja obračali za državo, ampak za deželne potrebe: tedaj za take reči, za ktere je država dolžna plačevati. Ta je lepa, prav liberalno-lisjaška! — Med drugimi je v Rimu 56 samostanov za redovske generale in prokuratorje, to je, za velike predstojnike raznih cerkvenih redov, ki stanujejo v Rimu in vravnavaajo svoje redove po vesoljnem svetu. Da je ta lepa zveza redov z Rimom sovražnikom katoliške Cerkev strašno zoperna, nad tem nihče ne dvomi. Misli se, da laška vlada namerja te lepe cerkvene naprave za-se pograbití in redovnim generalom samo nektre stanice v zadevnih poslopih še pustiti, kakor so že storili z mnogimi samostani, zlasti na Napolitanskem. — Liberaluhi vsih dežel, se vé, so s tim zadovoljni; ne vé m pa, kaj bi rekli ljubljanski bogatini ali pa dunajski judje, ko bi prišlo neko število „Dimežev“, kteri bi boljši hiše, njih vertove in njive za-se pograbili: samo kaki kotiček bi bivšemu gospodarju „iz milosti“ še pustili, dokler bi se jim ravno poljubilo? . . . Glejte, da Vam, ali Vašim otrokom svoj dan rudečkarji res kaj tacega ne storé, ako v liberalni nemarnosti zdaj cerkvene rope odobrujete, in tiste časnike božate in podpirate, kteri zoper katoliško Cerkev hujskajo! Bog ni le samo „Dimežem“ prepovedal krasti in ropati, ampak tudi gospodom, tudi liberalcem, tudi vladam, vsm brez izjeme.

Pred velikim taborjem, ki je bil na 24. grudnia napovedan za Kolosej v Rimu, so se na vsako stopjo po rimskem mestu utegnili viditi taki čudni petrolejski obrazi, da bi bilo najberže tudi dunajskega juda ali ljubljanskega tagblattarja strah pred njimi, zlasti kteri imajo hiše in štacune. Gostilniki po mestu so imeli taki „rešpekt“ pred njimi, da so pripravljavcem za tabor kar dobre volje in celo zastonj sobe ponudili za taborove goste.

Za odvernjenje tacih nadlóg pa je dolžnost do časa skerbeti. Ne razširjati rudečkarških idej, ne pod-

pirati liberaluhovskih osnóv, ne posmehovati se, kadar hudobnež preklinja Boga in Cerkev, zakaj kdor do Boga in Cerkve nima spoštovanja, ga bode še veliko manj imel do liberalca in bogatina, in kogar strah pred sodbo Božjo in večnim terpljenjem od ropa in tatvine ne odverne, ga tudi strah pred svetnimi sodnjimi javalnje bode. Iz vsega je očitno, da vsak kdor koli sv. vero spodkopuje, je sovražnik človeštva in njegovega mira in pokoja, on je sovražnik človeške časne in večne sreče.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. „Anonimus-u“. Vaša brošura: „Das Büchlein v. d. Jesuiten“ zamore le tistega za nos voditi, kteri čisto nič ne vé, temuč lažnikom na besedo verjame. Vse modrovanje brez kacega dokaza gre na to, kakor pri judih zoper Jezusa: „Tega smo našli, da zapeljuje naš narod. . . Ljudstvo šunta, ker uči po vsi Judeji. . . Ko bi ta ne bil hudodelnik, bi ti ga ne bili izdali.“ (Luk. 23, 1 id.; Jan. 18, 30.) Judom ali pa tem ljudém na besedo verjeti, je ena reč in reklo bi se: „Jurare in verba calumniatorum.“ — Kakor so farizeji Jezusove besede in nauke pačili, tako pačijo današnji liberalci besede in nauke jezuitovskih pisateljev ter lažejo, da učijo in dopuščajo naj gerše pregrehe in hudobije, kakor: dvoboj, krivo pričevanje in krive prisege, morijo, neusmiljenost do ubozih, krivico, simonijo, in mnoge druge gnjusobe. Posebno žulijo v tem pomenu Escobara, skoz 50 lét spreobračavca naj terdovratniših grešnikov (kar liberalci nič radi ne slišijo), in v vsakem oziru velikega dobrotnika uboze človeštva. Bil je neomadežanega življenja in učen mož; njegove spise so pa sovražniki jezuitovskega reda že zgodaj pokazili, krivo in hinavsko tolmačili ter na vse načine terpinčili in vlekli, kakor „zelenec kožo“, da bi celi red oskrunili. Če tudi spisi s tenkimi in včasí težavnimi dedukcijami niso brez vsake pége, je vendar v bistvu njegova hrava čista in vestna, kakor veljavni možje sodijo.

V št. Vidu nad Ljubljano je bil preteklo nedeljo z veliko in prav priserčno slovesnostjo vstanovljen novi gospod duhovni oče preč. gosp. Ant. Potočnik, potem ko je precej časa in z veliko skerbljivostjo in obilnim delom in trudom vmés duhovnijo vpravljaval ondotni kaplan čast. g. Al. Starč. S kolikim veseljem in zaupanjem so duhovnijani pričakovali novega pastirja, kažejo med drugim slovesne priprave, s kterimi so ga sprejeli. Deleč tje v Planino je šlo več gospodarjev po robo in pohišnino svojega novega gosp. očeta. O prihodu 18. t. m. je bil novi dušni pastir, spremljan od preč. g. stoljnega dekana, svojega brata in drugih gg. na več krajih že pred št. Vidom ustavljen in pozdravljen; v št. Vidu samem pa ga je pričakalo obilno ljudstvo med prezalimi slavoloki in mnogotero olepšavo. V nedeljo, dan vmestovanja, pa je bil št. Vid, zlasti blizo cerkve, ves v zelenji in lepotičji z vpletenimi pomenljivimi napisí, kakor: „Vsa fara vesela je Tvojega prihoda! — „Srečen prihod, Oče prečastiti! Naše serca Ti naproti vrejo“ itd. Vso mnogotero ozališano cerkev je lepšal še posebno velik od oboka višec véneč. Nad velikim altarjem je stala letopisna vošilnica:

HaeC Dies Antonlo ParoCho DeslDerato gregl felIX vIresCat.

Lepa množica sosednjih in ljubljanskih duhovnov, med njimi dva kanonika, je peljala novega gosp. očeta med vsimi o tacih prilikah navadnimi slovesnostmi v cerkev. Prečastiti gosp. stoljni proš so v naslednjem slovesnem nagovoru novo vpeljanega neštevilno zbranim duhovnijanom skazali ali predstavili in pojasnili: kaj jim je novi pastir prinesel, — kako bode

otročice, mladino, kaj dobrega delal v prid Božjega kraljestva odrašenim in vsim skupaj. Vse pričujoče je močno ginilo prečastito pravilo, v serce segajoče petje in pobožno obnašanje novega gosp. očeta. Gospod učitelj M. Bernik, ki se sploh vneto trudi za lepo cerkveno petje, se je tudi ta dan s svojim pridnim in tako dobro izurjenim pevstvom kaj lepo skazal. Gosp. Miroslav Tomec, naš domači slikar, ki je zdaj doma v št. Vidu, se je pri vsem vdeleževal kakor izversten pevec in poprej kakor umetnik pri olepšavah. Dekliške roké, zlasti pridnih pevkinj, so z velikim veseljem oplétale véliki slavolok in vence, ozaljšale mlaje, ki so jih postavljali verli fantje. Prav moško ste se obnašali, verli Sentvidčani! Bog daj k vsemu temu svoj obilni blagoslov, da bodo tukaj srečni in zadovoljni pastir in katoliška čeda, tamkaj pa vsi zveličani!

Iz Ljubljane. Amerikansko. Gosp. misijonar Ign. Tomazin misijonari v Millersville-i. To leto so postavili tam 4 nove cerkve, dve duhovski hiši, in zdaj pripravljajo za prihodnje leto 5 drugih novih cerkev in dve duhovnišnici. Vstanovil je osem novih misijonov med belci in tri nove med Indijani. V Millersville i bi mogel duhoven znati nemški, angleški, francoski in češki jezik. Gospod Tomazin želi misijone med belimi zapustiti, in bolj z indijanskimi se pečati, ako bodo škof zadovoljni, ki so mu enega pomočnika že poslali in enega poslati obljubili. Sto angleških milj dalje proti severu se hoče podati v kraj „Gavababiganekag“ (t. j. pri beli ilovici). Tam je že veliko katoliških Indijanov in veliko se jih hoče še spreobrniti, berž ko pride katolišk duhoven. S tega misijona pa mu bode treba oskerbovati še kake 4 ali 5 misijonov med Indijani in kake 4 med belimi. To leto je kerstil kakih 20 odrašenih, belih in Indijanov; 22letna amerikanka je bila poprej prostanska, čemur se je pa odpovedala in postala je katoličanka. Kerstil je 24letnega luterana, enako 16letno luteranko.

Amerikanskim gospodom prijatlom v naznanje povemo, da te dni smo odpravili do preč. gosp. Jakob Trobca pismo, v katerem so bile pisma do 4 drugih gospodov. Tudi več naročenih reči do preč. g. Buha bode te dni odpravljenih. O gosp. Čebulju se še nič ne sliši. —

Iz Ljubljane Iz zadnje seje katol.-politiške družbe. (G. Močnik o spominici nemških škofov v Fuldi.) Naj važnejši prikazen med tim časom je spominica nemških škofov, zbranih 20. sept. na grobu sv. Bonifacija v Fuldi. Listi vsih strank so govorili o tej spominici vsak po svoje; javaljne jo je kateri nasprotnikov prebral, to bi bilo zoper njih čast. Kolikor je meni znano, prepisovali so drug od drugega; njih psovjanja nam pa morajo pojasniti, da je spominica zelo imenitna in tako rekoč znamenje, nad katerim se bodo stranke zbirale. — Tudi konservativni listi so prinesli to spomenico, ter so jo razlagali.

Kaj pa ima ta spominica v sebi? Jaz bi jo ločil na dva dela. V zgodovinskega in podučnega. Škofje namreč govore od začetka, da ima katoliška Cerkev pravno veljavo za svoj obstanek, za svoje delovanje, in to so dokazali iz zgodovine. — Ako ima pa katoliška Cerkev pravico, tedaj naj se nikar ne žali v svojih pravicah.

Cerkveni pastirji sedaj naštevajo vse krivice, katera je imela terpeti, katoliška Cerkev v svojih poglavarjih, v odpravi cerkvenih redov itd.

Potem pa pridejo do vira, iz katerega zajemlje državna oblast na videz pravico vtikovati se v cerkvene reči. Med drugim pravijo na tem mestu: Res strašna je misel, da so nasledniki tistih škofov, kateri so Nemcem oznanovali sv. vero, prisiljeni dokazovati, da ima katoliška cerkev na Nemškem pravico do bitja in življenja

in da katoliško ljudstvo, katero je že 1½ tisoč let živel v veri svojih očakov, ima neoveržljivo pravico do verske svobode, in da ta vera ni državi nevarna. Nasprotna načela je imel nekdanji paganski svet in od tod so izhajale preganjanja katoliške Cerkve.

Odkar so pa ljudstva sprejele kerščansko vero, so spoznali, da je kerščanska Cerkev od Boga, in to spoznanje je podlaga vse omike zahodnih držav, vzlasti pa nemške države, katera je stala 1000 lét.

Škofje potem govore od cerkvenega razkolništva na Nemškem, in pridejo do Vestfalskega pomirja, v katerem je zadobilo npravno veljavo vsako veroizpovedanje, in to je do najnovejših časov nauk vsih juristov.

Dalje govore od najnovejših načel, vsled katerih pred očmi državne oblasti vsaka verska spoznava zgubi svobodo v trenutku, katerega hoče za to odločiti.

Potlej vterjujejo škofje, da tega načela pa ni postavila kerščanska verska spoznava, ampak modroslovje, kerščanstvu naravnost nasprotno, t. j. taki učnjaki, kateri ta nauk trosijo po svetu.

Še dalje izpeljujejo posledke iz tega nauka; nalog državin bi bil po teh načelih ta-le:

1. Verskim spoznavam, posebno pa katoliški Cerkvi, naj se pravice kratijo, kar se le dá, naj se ji jemlje veljava in vpliv do ljudstev, da tako počasi odmerje.

2. Odgoja in nauk naj se popolnoma od cerkve loči, cerkvi naj se jemljejo dobrodelne naprave; tisk, vednost in znanost naj pod državnim ravnateljstvom ljudstvo do tje pripravijo, da jih bo vodila zgolj sama sama pamet, in potem bo prišel pravi trenutek, da se odpravi njim zoperno kerščanstvo.

Poslednjič škofje spodbijajo in zavračajo ugovor, s katerim se očita katoličanom, da so državi nevarni, in pridejo do vatikanskega zbora, zavernivši napade na nezmotljivost papeževo in njenih, češ, nevarnih nasledkov za svetno državno oblast. Svojo besedo sklepajo z evangeljskimi besedami: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega“.

Z Gorenskega, 25. nov. (Še ena Tagblattova). Pisavci ljubljanskega „kneipensprach-žurnala“ znajo lagati, kakor bi orehe terl, ter jim nič ne dé, če jih na zadnji strani klofneričiš kakor neobrisanega lažnjivca so že zadovoljni, da so le na prvi strani togoto izlili nad jezuiti, duhovstvom, Rimom po modernem Sillabusu svojem. Novi dokaz tega zopet nahajam v št. 266. 19. novemb. v dopisu iz Teržiča, s katerim je veliko nevoljo vzbudil v okolici in v Teržiču samem. Hvalisa sicer domačo duhovščino, na čemur pa značajni teržiški duhovščini od té strani gotovo ni veliko ležeče, potem pa pravi oroslanski skok po svoji šegi naredi na spoštovane očete misijonarje zarad misijona, katerega so v Križu v občno radost, veselje in dušni prid izverstno opravili Križanom in Kovorjanom. Oponaša jim, „da kakor trume kobilic na dolgo in široko pojedó vse — posebno pa jajca s pišeti, putami, kapuni vred . . .

In šli so z obilnim plenom od tod, ter niso družega nego prazne žaklje, omare in kostne za seboj pustili“, z eno besedo, kakor bi bili misijonarji celo okolico oropali. Vi, „olikani gospod“, pišete tako, kakor bi bili misijonarji vse dni po dnevi in po noči le samo jedli, se pasli in gostovali. Na mara bi bili Vi, ki tako pišete, res ropali, ako bi bili na mestu misijonarjev? Od njih se to ne more reči, kajti brezplačno pri zmerni hrani so se celih 8 dni noč in dan na vse žive moč trudili, ter si komaj kake trenutke privošili, da so malo jedi vžili; in ko bi njim tudi kako plačilo ponudil za njih trud, oni ti ga ne vzamejo. — Lažnjivi naznanivec, kako se vjema Tvoja sramotna laž z mojo golo resnico? Dopis je napisan „iz Teržiča“, milovanja vreden pa bil bi Teržič, ko bi res takih neotesancev v sebi imel

Toda, hvala Bogu, tu ali tam kaki „kneipensprachist še ni in ne bo Teržič. Teržičanje imajo vse drugačno besedo o cerkvenih in duhovnih opravilih in verskih služabnikih. Zvesti, pošteni kristjane, kakor so Teržičani sploh znani, bi gotovo tudi verlemu gosp. fajmoštru Kriškemu, ki jim je bil čez 12 lét dušni pastir, ne skazovali hvaležnosti po taki mameluški šegi. Tagblattov prijatelj naj skerbi za-se, da se tako pošteno preživi, kakor mi; nikar naj ga ne briga naša stelja, repa, krompir, klaja in vsa škoda, ki boli le njega, ki nam je nevošljiv za duhovne dobrote, ki smo se jih vdeležili in za ktere bi prav radi še kako večji škodo terpeli, kakor je ta, ako bi res kaka škoda bila. Ako je bilo kaj zamude časa, nam je Vsegamogočni, do ktereга nima blezo dopisnik odveč zaupanja, v naslednjem vgodnem vremenu dal priliko vse poljske dela lepo opraviti.

Prazno je tedaj, kar on terdi, da je nekaj posestnikov še le zdaj po sv. misijonu spoznalo, koliko je zamudilo. Ravno nasprotno pa se povsod radost in zadovoljnost razodeva. „To je bila slovesnost!“ „Kaj takega pa še ne!“ — „Vsaka pridiga je bila prekratka, akoravno čez celo uro dolga.“ — „To so nam resnico lepo povedali!“ — „Še celo taki, ki so popred malo vere imeli, ali celo nič ne, so zdaj vsi spremenjeni!“ itd. Tako se čuje govoriti un- in tastran šumeče Bistrice.

K sklepu naj omenim še to. Želel sem zvediti, kaj je resnica o tisti osebi, ki pravi dopisnik, da je berž ko ne vsled tako fanatiških pridig misijonskih in jezuitovskega terpinčenja v spovedi življenje si vzela in se utopila. — Vsi Teržičani pa, s kterimi sem imel priliko govoriti, so mi rekli, da kaj takega ni živa duša v Teržiču o tej osebi sodila; zakaj oseba, ktero so od petka pogrešali in je v ponedeljek iz vode mrtva bila potegnjena, je bila še tisti petek doma v Teržiču pri spovedi in pri sv. obhajilu. Potem je šla v Križ k 10. maši in pridigi. — Tam pa je bila edina pridiga misijonska, ktero je slišala in v kateri je č. o. misijonar razlagal mladenčem stanovske dolžnosti; — pač malo je bil ta poduk zmožen iz uma spraviti osebo, katera je bila že čez sedemdeset lét stara. Bila je že zlo oslABLJENA, pogostoma so jo že omotice napadale, večkrat jo je mrtvud napadel, enkrat tako zelo, da so jo popolnoma nezavedno hiteli v sv. olje djet. — Tudi tisti dan so jo v cerkvi take slabosti obhajale, da je morala iz cerkve iti v neko hišo se poživiti. V Teržiču so toraj sploh sodili, da je ženska hotla, morebiti, da bi s potoma v Bistrico kakšen opravek oskerbela, ali pa da bi bila manj videna, po bistriški cesti domú iti, in da ji je na ozki bervi ali kaka slabost prišla, ali pa da se je spotaknila in tako v vodo padla. — Ondotni zdravnik pa je spoznal in v spričalu naznanil, da je od mrtvuda zadeta v vodo padla.

Razgled po svetu.

Hervaško. V Zagrebu je 21. listop. mašnik posvečen čast. o. Pij Oeman, trapist iz Bosne. — Za društvo sv. Jeronima, ki daje na svitlo dobre katoliške bukve, je daroval prevzv. nadškof Mihalović 300 gold. mil. škof Strosmajer pa svoje dnevne kakor člen regnikolarne deputacije.

Velikonemško. Bizmark je undan novo vojno barko, oklepnik „Hansa“ kerševal. Kerstil ga je z vinom „šampanjerjem“ (poljancem) in s političnimi govori. Posebno nemška gospodičina Treskov je nemškemu brodovju obetala, kako bode edino in samo gospodovalo nad baltičkim in severnim morjem. (Druge vlade bojo pa roke

križem držale in kimale, kaj ne?) — Mož Bizmark, kakor se vidi, hodi prav človeške pota, brez pomislika, da viši Moč tudi nad valovi vlada, in da ta Moč pri „inanguriranju“ velikih početij noče prezerta biti. Bizmark se je l. 1866 pogajal z rogoviležem Klapkom, je poklone delal (pa zastonj) „častitljivemu pemsckemu kraljestvu“, se zvezal z Viktor-Emanuelom zoper Avstrijo, kateri je Prusija malo poprej svojo prijaznost hlinila. Ko se mu po tacih „pomočkih“ v začetku ni spodersnilo, zdaj v svoji omamljenosti gre vojne barke kerševat s šampanjerjem in z dekliskimi marnjami. V kakošno mizernost zajde človeštvo, kjer se prezirajo častitljivi keršanski obredi, kateri imajo velikim početjem vtisniti Božji blagoslov! Toda, kdor pričinja brez Boga, bo končal s sramoto.

Pariški časnik „Union“ pravi, da je lažnjiva tista misel: Francija bi morala vojsko imeti z Italijo, ako postavni kralj Henrik V na svoj prestol pride, da Piemončane iz Rima spravi. Zakaj ako je Francija zopet enkrat na pravi poti, je dosti, da se z evropejskimi vladami dogovori in papež bode glavni pogoj svoje samostojnosti zopet dosegel; nobeden, še Prus ne, ne bo mezinca ganil v prid piemonskih vsiljencev. Viktor Emanuelnima ne enega prijatla, in laško kraljestvo se ravno le še terpi. — Laški časniki strupene psovka brigzajo zoper „Union“, ker nasprotnih dokazov nimajo. Grof Chambordski (Henrik V) tje edini postavni francoski kralj; z vsim svojim obnašanjem in govorjenjem se tega tudi vrednega kaže. Ni dvomiti, da na prestol pride, zakaj francoski narod je katolišk in pravica mora zmagati.

Rimsko. Protestantje se v Rimu veliko péhajo, da bi ljudstvo k krivoverstvu zapeljali. V svoje šole, ki jih napravljajo, kolikor morejo, z denarom, ki ga delé v šoli, otroke vabijo. Na tergu „di Termini“ zidajo ameriški protestantje veliko protestansko cerkev pod vodstvom nekega Musetti-a, ki je bil nekđaj zarad političkih hudobij pregnan iz Rima. K gnjusobam razdjanja na svetem mestu hočejo tudi dopersno podobo (bisto) Kavurjevo postaviti na neko „častno mesto“ na Kapitol. — Zraven tacih baharij je pa revšina in stiska v Rimu dan na dan večji, zlasti dragina hudo pritiska. — Cerkev med tem moli, s pokoro pri Bogu pomoči iše, in deli jo potrebnim sama po svoji zmožnosti. Za nesrečne po povodnji so bile od 11. do 13. listop. po rimskih cerkvah očitne molitve, pridige in pobiranje milošenj.

Sv. Oče so 19. listopada sprejeli velikega vojvoda Nikolaja, kateri se je po daljšem razgovoru podal k deržavnemu tajniku kardinalu Antonelli-u in ostal je pri njem polno uro. —

Kakošno strašno in sramotno smert si hudodelniki nakopujejo, je pokazal une dni neki Filibecki v Rimu. Ta ostudnež je bil v začetku poprejšnega desetletja prišel v Rim, da bi z Orzinovo bombo ubil sv. Očeta tisti dan, ko so se podali k sv. Neži zahvalit se za prečudno otenje 12. mal. trav. 1865. Tudi je bil sprejel od rogoviležev nalogo, da bo z Albana odpeljal kralja Frančiška II in ga spravil na ladijo, ki je krožila ob kraju Nettuno. Hudodelnik ni bil izpeljal ne enega ne družega, bil pa je blizo Rotonde orzinko vergel med ljudstvo in več ljudi s tim ranil. Pozneje je bil vjet in obsojen. Bivši kasneje pomilosten od Pija IX, da bi šel v Jeruzalem, kakor se je štulil, je bival med tistimi, ki so se l. 1867 naj huje pehali, da bi v Rimu punt vneli. Pred dvema letoma se je zopet v Rim vernil, in tam je veliko več izdajal, kakor pa zaslužiti mogel, in zarad dolgov se je pred nekimi dnevi v Koloseju

vstrelil, ter je od 11 dopoldne do 7 zvečer re vno ležal na mestu, kjer je svojo poslednjo ostudnost doveršil. —

Ko so Piju IX v Vatikan poslali tiste tri milijone letne plače, katero hoče laška vlada za vzete papeževe države odrajtovati, je Antonelli odgovoril, da papeške vradne pisma zadostno dokazujejo, da edini in pravi rimski kralj ne priznava nič tega, kar je ropna vlada te dve leti storila, in da imenovane vradne pisma naravnost obsojujejo „zagotovilno postavo“, s katero Sella svojo ponudbo vterjuje.

Tabor v Koloseju v Rimu je vlada prepovedala, ko so bile povabila že nabite. Vzrok je postavljen ta: ker se hoče oblika vlade napadati in temeljne vstanovila spreminjati na taboru.

Znamenito napoved o Piju IX naznanuje „Baltimorski ljuški časnik 9. listopada 1872. — Leta 1860 je v Asizu v samostanu sv. Klare umerla v slovezu svetosti redovnica Saraceni, sestra papeževega dvornega vradnika Gioachinetto-Saraceni-a. Po smerti se je prikazovala zdaj ti zdaj drugi svojih soséster, jih je grajala, opominjala in spodbudovala, kakor je bilo vsaki po njenih osebnih okoliščinah potrebno. Nekterim je smert naprej naznanila, in te napovedi so se tudi res spolnile.

Undan pa se je prikazala tudi samostanski opatinji, in prašala jo je, zakaj je ustavila poprave pri kapeli sv. Klare. Opatinja odgovori: „Ker nimam pomočkov, da bi jih nadaljevali.“ Na to ji odgovori umerla: Vi ste gospá majhne vere in zaupanja; le brez skerbí zopet dajte delo poprijeti: denar bo prišel iz Belgije; in ko bode papež Pij IX v prihodnjem letu 1873 prišel v Loreto svojo obljubo spolnit, bo prišel v Asiz in bo kapelo posvetil“

In lej, kaj se je zgodilo? Malo dni po tej prikazni je prišel lepi znesek dvajset tisuč frankov iz Belgije. Bogat mož v uni deželi je na pripročnjo sv. Klare dosegel od Boga veliko milost, in želel je hvaležnost do svetnice skazati s pripomočkom za olepšanje njene kapele v Asizu.

Po takem znamenitem vresničenji obljubljené pomoči je opatinja naznanilo o prikazni poslala poprej imenovanemu bratu ranjce, papeževemu dvornemu vradniku. Sv. Oče dobi o tej reči naznanilo, in dá si opatinjino pismo brati pričó svojih prelatov. Kadar sliši o svoji obljubi, se z roko za čelo prime, in reče: „Res je, to obljubo sem storil; in ravno tako resnično je, da še nobenemu človeku nisem nič tega pravil.“ Prihodnje leto bi bilo tedaj blaženo odrešilno leto za Pija IX. in za sv. Cerkev. Bog v svojem velikem usmiljenji naj k temu izreče Fiat (zgodí se)!

Toliko piše amerikanski list. Liberalci naj se nikar preveč ne prestrašijo, ker to „dogma“ ni; ako pa res že to leto Bog molitve vesoljnega svetá usliši, tudi ni čudo, ker obljubil je: če le dva ali trije zedinjeno kaj prosijo, da se jim bo zgodilo.

Na Irskem v Darras-u se je v sodnji hiši pod vderl, na katerem je do 200 ljudi stalo. Več ljudi je bilo kar stertih in do 40 je smertno ranjenih. — Iz tega vsak lahko previdi posebno previdnost Božjo, da se uno leto ni bilo nič hudega zgodilo, ko so se bili Pij IX s tolikimi prelati in gojenci vred pri sv. Neži v Rimu s podom vred vderli.

Amerikanske novice. Zidanj in blagoslovljevanj novih cerkev je neprenehoma toliko, da ne kaže jih posebej imenovati.

V Baltimore-u je 18. okt. umerl O. Connor Mihael, poprej škof v Pittsburgu. 15. avg. 1843 je bil za škofa posvečen, v majniku 1860 se je škofijstvu odpovedal in prestopil k jezuitom.

V Savani se ondotni škof Ignacij Persiko škofiji odpoveduje in poslal je odpoved sv. Očetu. Postal je bil

škof i. p. za Gratinopolis l. 1854, Savano pa je dobil v sušcu 1870.

Srenja sv. Mihaela v Frankford-u je imela milost sv. misijona, ktereга je vodil znani O. Veninger. „Lucifer bode še dolgo čutil udarce, ktere mu je o tej priliki pritisnil sv. Mihael viši angel“, pravi ondotni župnik J. Scholler. Opomnimo pa naj samo to, da zraven drugega so bili tudi trije zakonski očetje sprejeti v katol. Cerkev; to je srenjo z velikim veseljem napolnilo, in gotovo bode tudi te udarce lucifer čutil, dokler deržine spreobrnjenih očetov ne izmerjejo.

V severne zvezne deržave je do 16. okt. prišlo 5,500 izselcev iz Alzacije. Slaba čast za Bizmarka in njegovo nemško svobodo!

„Missouri“, amerikansk parobrod, se je na morji gređé iz novega Jorka v Havano vnel in je ves pogorel. Čez 80 ljudi je v ognju ali pa v morji konec vzelo; le 12 ljudi je rešenih.

Iz Ljubljane. V deželnem zboru do četertka ni bilo posebnega, ker so v odsekih delali. Dr. Razlag je v 6. seji nasvetoval prošnjo do vlade, da bi se vojaška postava v oziru na enoletno službo tako vravnala, da se tudi dijaki zamorejo bogoslovja izučiti in posvečeni biti. — V četertek so bile znamenite šolske razprave. Več prihodnjíč.

Francosko. Reč se tako suče, da bo najberže Thiersova vlada padla. Ako se to dogodi, je silo veliko na to zastavljeno, kaj bo potlej.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Po dr. St. 1 gl. G. G. Š. 1 gl. G. A. P. 1 ces. cekin: za srečen nastop. — G. Fr. R. 1 ces. cekin: za srečen nastop. Iz Lozic 2 gl. v zlatu s pristavkom: Sv. Oče, sprosíte mi telesno zdravje, če mi ne škoduje k dušnemu zveličanju. T. B. 30 kr., pr. blg. za srečno zad. uro.

Za afrikanski misijon, iz Begunjske fare od udov in zbirke 12 gl. 20 kr.; iz Ljubnega 11 gl. 60 kr.; iz Dovjega 2 gl.; iz Kranjske gore 2 gl. 20 kr.; Fara št. Rupert 4 gl. Iz Goč 2 gl. Neka dobrotnica 1 gl. Iz Senožeč 2 gl. 15 kr. in fara Podbreška 2 gl. (To dvoje je v št. 45 po zmoti stalo pod „Bosno“.) Iz Šmartna pri Litiji 2 gl. 60 kr. M. A. 1 gl. Po g. Rozmanu 2 osebi 2 gl. Po g. Dolencu 50 kr. Iz Lozic 5 gl. —

Za misijon v Bosni. M. A. 1 gl.

Za bulgarski misijon. M. A. 1 gl.

Za pogorelce v Starem tergu pri Ložu. Iz Begunjske fare 8 gl. S Černega verha nad Polh. gr. 1 gl. 50 kr.

Za pogorelce v Zaloqu pri Novem mestu. Iz Begunjske fare 3 gl. S Černega verha nad Polh. gr. 1 gl.

Za podporno duhovsko društvo. G. Fr. Povše v Černem Verhu 3 gl.

Za bratovščino čist. spočetja za misijone na Jutrovem. Iz Lozic 3 gl.

Za varhe Božj. groba v Jeruzalem. Iz Lozic 3 gl. 20 kr. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. C. g. Berlic Jan., kapl. v Kamni gorici, je prestavljen v Srednjo vas bohinjsko, ker ondukajšnji kapl. g. Žan J. začasno stopi iz službe. Č. g. Furmacher Anton, fajm. na Dovjem, se poda v pokoj, in fara je razpis. 27. nov. (Pri tej priliki bodi omenjeno, da prihodnji fajmošter na Dovjem precej zgubi duhovnega pomočnika, ker plača njegova ni vstanovljena, in je bila le za čas sedanjega gosp. fajm. še dovoljena).